

**ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІІ ЗАКОНОДАВЧИХ НОВЕЛ,
ЩО ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ,
ВЧИНЕНІ ЗЛОЧИННОЮ СПІЛЬНОТОЮ**

Писанка Катерина Сергіївна

*студентка факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Організовані злочинні групи, членами яких є доволі велика кількість людей, стали глобальною проблемою сучасності. Дуже багато факторів, таких як економічна нестабільність, корупція, безробіття, відсутність освіти, політичні вакууми та юридичні прогалини, провокують появу організованої злочинності. Україна вже розпочала свій шлях реформування законодавства у даній сфері, зокрема, шляхом прийняття у 2020 році Верховною Радою України Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» (Закон України від 04.06.2020 № 671-IX).

Цей нормативний акт вносить суттєві зміни до законодавства про кримінальну відповідальність, маючи на меті її посилення стосовно лідерів злочинного середовища, що, на думку його авторів, повинно покращити криміногенну ситуацію в країні. Відповідно до новели законодавства відтепер «злочинна спільнота» повинна об'єднувати щонайменше дві «злочинні організації». Це дозволяє зробити висновок про те, що якщо участь у такій організації є окремим складом злочину, то і входження до спільноти через злочинні організації є апріорі кримінальним правопорушенням, за яке передбачено покарання. Однак у даному випадку немає обмеження щодо кількості членів злочинної спільноти. Негативним аспектом такого формулювання (ч. 4 ст. 255 КК) є неврахування того, що до складу злочинної спільноти може увійти одна чи кілька організованих груп.

Здавалося б, новий нормативно-правовий акт мав би зробити суспільство більш безпечним, передбачивши невідворотне покарання для тих, хто стоїть на чолі великих кримінальних груп. Однак, як це часто буває в процесі інтеграції нових норм, досі існує проблема кваліфікацією кримінальних правопорушень, передбачених статтями 255-1, 255-2, 255-3 Кримінального кодексу України.

Зокрема, українські правники звертають увагу на проблему правильної кваліфікації безпосередньої участі у злочинній спільноті,

оскільки вона не окреслена так детально, як, наприклад, участь у банді та розподіл ролей у ній. Крім того, згідно із новелами закону, такий склад кримінального правопорушення як здійснення «злочинного впливу» передбачає створення і керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь в останній. Ці положення по факту позбавлені юридичної ясності. Дана проблема може спричинити серйозні дискусії щодо відповідності всього Закону презумпції невинуватості і верховенству права. Більше того, дане визначення означає те, що злочинний вплив – це всі потенційні дії особи, яка, по-перше, має авторитет (суб'єктивна ознака) та координує злочинну діяльність чи розподіляє активи (об'єктивна ознака). Тобто до визначення не входить саме власне сприяння, спонукання чи координація нею злочинної діяльності. Отже, таке визначення не сприяє установленню законодавчої логіки та порушує принцип юридичної визначеності [1].

Також Закон № 671-IX охоплює поняття «вора в законі». Це визначення законодавці «запозичили» із жаргонної лексики, що вже викликало здивування деяких експертів. «Вор в законі» визначається як особа, що є суб'єктом підвищеного злочинного впливу. Окрім цього, спостерігається наявність авторитету цієї особи та специфічних особистих якостей, що дозволяє здійснювати злочинний вплив і координувати злочинну діяльність. Аналізуючи термін «вора в законі» так само виникає питання щодо того, за якими конкретними ознаками орган чи посадова особа має визначити «вора в законі». Більше того, деякі з указаних обставин майже неможливо довести на практиці. Наприклад, дуже багато сумнівів щодо можливості доведення викликають фрази щодо дотримання тражицій та користування авторитетом сере осіб, які вже вчиняли кримінальні правопорушення. Тобто таке визначення в ККУ поняття «вора в законі» деякими правниками визнається суто оціночним поняттям [2].

Після детального аналізу змін до статті 255 Кримінального кодексу України можемо бачити, що «суб'єктом підвищеного злочинного впливу» можна вважати взагалі будь-якого визначеного «вора в законі», якщо він перебуває в Україні, адже він своєю присутністю вже може мати злочинний вплив та координувати інших злочинців – тобто саме це перебування становить кримінальне правопорушення.

Отже, в умовах зростання загроз від організованої злочинності законодавчі ініціативи є необхідними, однак вони мають бути продуманими, адекватними і життєздатними.

Література:

1. Нікітін А. О. Щодо визначення поняття «злочинний вплив» у Кримінальному кодексі України. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. Київ, 2020. Том 6. С. 46–56.
2. Зауваження Національної асоціації адвокатів України до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою» (реєстр. № 2513). URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/files/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>.
3. Дудоров Олександр. Кримінально-правові проблеми сучасної України (вибрані праці). Київ: Ваіте, 2022. 632 с.
4. Речицький Всеволод. Критичний аналіз ст.255 Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за злочини, вчинені «злочинною спільнотою». URL: <https://khpg.org/1595421303>.
5. Юртаєва К. В. Компаративно-критичний аналіз положень КК України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою. *Вісник Асоціації кримінального права України*. Київ, 2020, № 2(14). С. 220–232.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-277-0-50>

КРАДІЖКА ЯК НАЙПОШИРЕНШИЙ ВИД ЗЛОЧИННОСТІ

Скиба Віталій Михайлович

викладач юридичних дисциплін

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола

м. Тернопіль, Україна

Салітицький Олександр Володимирович

студент ОС Бакалавр спеціальності 081 Право

Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола

м. Тернопіль, Україна

Визначення кримінальних правопорушень у законодавстві України станом на сьогодні є досить актуальним питанням і зумовлено насамперед розвитком та реформуванням самої ж кримінально-правової політики нашої держави. Варто зауважити, що кримінальним правопорушенням в Україні називається «протиправне, винне діяння, яке є суспільно небезпечне і вчинене суб'єктом кримінального правопорушення».